

सर्वोच्च अदालत, संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री केदारप्रसाद चालिसे
माननीय न्यायाधीश श्री प्रकाशमान सिंह राउत
फैसला
मुद्दा:- उत्प्रेषण।
मु.नं.:-०६९-WO-१३३०

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने रत्नदास श्रेष्ठको छोरा
नारायण दास श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने भक्तलाल श्रेष्ठको छोरा
देवेन्द्रलाल श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने मदनलाल श्रेष्ठको छोरा
मनोजकुमार श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने मुकुन्दलाल श्रेष्ठको छोरा निवेदक
देवेसलाल श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने विष्णुप्रसाद श्रेष्ठको छोरा
रामप्रसाद श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने बलदेवदास श्रेष्ठको छोरा
बद्रिदास श्रेष्ठ-----१
ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने मुकुन्दलाल श्रेष्ठको छोरा
रघु श्रेष्ठ-----१

विरुद्ध

श्री अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, टंगाल काठमाडौं-----१
श्री भूमीसुधार तथा व्यवस्थापन विभाग, बबरमहल, काठमाडौं-----१
श्री मालपोत कार्यालय, लगनखेल, ललितपुर-----१ विपक्षी
श्री जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर-----१
श्री महानगरीय प्रहरी परिसर, जाउलाखेल, ललितपुर-----१

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) बमोजिम यसै अदालतको क्षेत्राधिकारभित्रको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य यस प्रकार छ:-

रिट निवेदनको ब्यहोरा:-

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उपमहानगरपालिका वडा नं. १३ बस्ने सानु धौमाकु श्रेष्ठको २०११ सालमा मृत्यु भएको र निज निसन्तान रही निजको अपुताली खाने नजिकका हकदार नभएको र निजको नाउँमा ललितपुर जिल्ला ललितपुर उपमहानगरपालिका साविक वडा नं. १३ मा कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गा रहेको थियो। उक्त जग्गामा हामीले निज जिवित रहेकै समयदेखि गुठी संचालन गरी दशैंको खड्ग जात्रा र पाटनको कुमारी पुजा लगायतका काम गर्दै आएका हुदाँ निज सानु धौमाकुका हामी अपुताली खाने हकदार रहेकोमा कुनै विवाद छैन। २०१८ सालमा निज सानु धौमाकुको घर धरापमा परेको भनी जाँचकीलेबाट रिपोर्ट पर्न आएकोमा सर्जमिन गर्दा हामी निवेदकहरुका बाबु बाजे र ललितपुर जिल्ला ललितपुर उपमहानगरपालिका वडा नं. १९ बस्ने तुलसीलाल श्रेष्ठले हकदार भनी तत्कालित ललितपुर नगरपालिका समक्ष बयान गरेको र नगरपालिकाले हक बेहकको लागि बाँडफाँड इलाका अदालतमा नालेस गर्न जानु भनी मिति २०२०/०५/१४ मा निर्णय पर्चा गरेको थियो। सो निर्णय पर्चा उपर तुलसीलाल श्रेष्ठले मिति २०२१/०६/१५ मा जिल्ला पंचायत ललितपुरमा पुनरावेदन गरेकोमा मिति २०५४/०१/०८ गते जिल्ला विकास समिति ललितपुरबाट अपुतालीको हक बेहक सम्बन्धी निर्णय गर्ने अधिकार नभएकोले अदालतमा हक बेहक छुट्याउन जानु भनी निर्णय भएको थियो। उक्त जिल्ला विकास समितिको निर्णय उपर मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठले हामीहरुका वुवा भक्तलाल श्रेष्ठ, विष्णु प्रसाद श्रेष्ठ, रत्नदास श्रेष्ठ, बलदेवदास श्रेष्ठ, मुकुन्दलाल श्रेष्ठ, मदनलाल श्रेष्ठ, भिममायाँ श्रेष्ठ समेतलाई प्रतिवादी तुल्याई ललितपुर जिल्ला अदालतमा हक कायम निर्णय दर्ता वदर समेतको मुद्दा दायर गरेकामा ललितपुर जिल्ला अदालतले मिति २०५७/०३/१९ मा वादी दावी पुग्न नसक्ने हुँदा खारेज हुने ठहर्छ भनी फैसला गरेको र उक्त फैसला उपर हेमलाल श्रेष्ठले पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन गरेकामा उक्त अदालतबाट मिति २०५९/१०/०९ मा सुरु फैसला सदर हुने गरी फैसला गरी अन्तिम रही बसेको अवस्था छ।

उक्त फैसला पश्चात हामी निवेदकहरु समेतले फैसला कार्यान्वयन गरी दा.खा. समेत गरी पाउँ भनी मालपोत कार्यालय, ललितपुर समक्ष निवेदन दिएकामा मालपोत कार्यालय, ललितपुरबाट उक्त कि.नं. २०२ र २६१ का घर जग्गाहरु हामी निवेदक नारायणदास श्रेष्ठ, देवन्द्रलाल श्रेष्ठ, रामप्रसाद श्रेष्ठ, बद्रिदास श्रेष्ठ, मनोजकुमार श्रेष्ठ र मुकुन्दलाल श्रेष्ठ समेतका नाममा संयुक्त दा.खा. गरिदिने गरी मिति २०६९/०३/१३ मा निर्णय भई जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा प्राप्त गरी उल्लेखित घर जग्गाहरु गुठीको रुपमा चलाई भोग चलन गरि आईरहेका छौं। साथै मुकुन्दलाल श्रेष्ठको मिति २०६९/०३/१९ गते परलोक भएकोमा निजको हकबाट हामी निवेदकहरु मध्ये देवेशलाल श्रेष्ठ र रघु श्रेष्ठको नाममा मिति २०६९/०६/१६ गते नामसारी समेत भएको छ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले मिति २०७०/०१/१३ गते मुलुकी ऐन, अपुतालीको महलको १७ नं. ले ३ महिना भित्र मर्नेको हकवाला कोही आएन वा पत्ता लागेन भने सो अपुताली नेपाल सरकारको हुने प्रष्ट कानुनी व्यवस्था हुँदा हुदै निजी गुठी जनाई व्यक्तिहरुका नाममा दा.खा. गर्ने गरेको मालपोत कार्यालय, पाटनको निर्णय कानुन संमत नदेखिदा उक्त निर्णय सच्याई उल्लेखित कित्ता जग्गाहरु नेपाल सरकारको नाममा कायम गर्नु गराउनु भनी मालपोत विभाग लेखि पठाउने भनी गरेको निर्णय बमोजिम मालपोत कार्यालय, ललितपुरबाट हामी निवेदकहरुलाई उल्लेखित कित्ता जग्गा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७०/०१/२० को पत्रानुसार निर्णय सच्याई नेपाल सरकारको नाममा कायम गर्नु भनी भूमीसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको मिति २०७०/०१/२४ को

पत्रबाट लेखि आएकोले यस कार्यालयको मिति २०६९/०३/११ को दर्ता दा.खा. निर्णय सच्याई तपाईं समेतको नाममा निजी गुठी जनिई उल्लेखित कित्ता जग्गा २०७०/०१/२६ को निर्णयले नेपाल सरकारको नाममा कायम गरिएको ब्यहोरा जानकारी गराईन्छ भन्ने पत्र मिति २०७०/०२/२० मा थाहा जानकारी पाएकोमा म्यादै भित्र उक्त निर्णयहरू बदर गरी पाउन सम्मानित अदालत समक्ष उपस्थित हुन आएका छौं।

तुलसीलाल श्रेष्ठको मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठले हक बेहकको सम्बन्धमा ललितपुर जिल्ला अदालतमा मुद्दा गरी हक कायम नहुने गरी फैसला भएको र पुनरावेदन अदालतबाट पनि सदर भएको साथै उल्लेखित घरजग्गा हामी निवेदक मध्ये देवेशलाल श्रेष्ठ र रघु श्रेष्ठको बाबु मुकुन्दलाल श्रेष्ठ र सुवर्णलाल श्रेष्ठको नाउँमा मिति २०४१/०९/११ मा दर्ता भएकोमा सो समेत बदर गरी पाउँ भनी नालेस दिएकोमा सो निर्णय दर्ता समेत सदर हुने ठहर्छ भनी ललितपुर जिल्ला अदालतबाट मिति २०५७/०३/१९ र पुनरावेदन अदालत पाटनबाट २०५९/१०/०९ गते फैसला भएकोमा उल्लेखित फैसलाहरूको आधारमा मालपोत कार्यालय ललितपुरबाट हामी निवेदकहरूको नाममा दर्ता नामसारी भएकोमा अख्तियार अनुसन्धान आयोगले उक्त जग्गा नेपाल सरकारको नाउँमा कायम हुने गरी निर्णय गरेकोले उक्त निर्णय गर्ने अधिकार निजलाई नभएकोले बदर भागी छ। हामीले उक्त घर जग्गाको पर्खाल जिर्ण भएकामा निर्माण गरेका र यस कुमार शिल्पकारले ललितपुर उपमहानगरपालिकामा उक्त जग्गा सार्वजनिक हो भनी दिएको निवेदनमा सार्वजनिक भन्न मिलेन भनी निर्णय समेत भएको छ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अपुतालीको १७ नं. लाई आधार मानि नेपाल सरकारको नाउँमा ल्याउनु भनी गरेको निर्णय हेर्दा अपुतालीको १७ नं. मा निज विपक्षीले भने जस्तो ब्यवस्था भएको पाईंदैन। अपुतालीको १७ नं. मा अपुताली पर्दा निजको हकदार कोही रहेनछ भने सो को सूचना गाँउ विकास समिति वा नगरपालिकालाई दिनु पर्छ र गाँउ विकास समिति वा नगरपालिकाले पनि एक प्रति मुचुल्का सहित सो कुराको जाहेरी जिल्ला कार्यालयमा पठाउनु पर्छ। सो मर्ने मानिस फलाना ठाँउको हो भन्ने पत्ता लागे मर्नेका हकवालाका नाउँमा ३ महिने म्याद पठाउनु पर्दछ। म्याद भित्र हकवाला कोही आएन वा पत्ता लागेन भने अपुताली नेपाल सरकारको हुने भन्ने ब्यवस्था छ। अर्को तर्फ विपक्षी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले सक्षम अधिकार प्राप्त अदालतले गरेको फैसला बमोजिम सक्षम निकाय मालपोत कार्यालय ललितपुरले गरेको दा:खा नामसारीलाई आफ्नो कुनै हकै नभएको अवस्थामा बदर गर्न निर्णय गरी आदेश दिएको छ। विपक्षीले हामी निवेदकलाई सुनुवाईको मौका समेत नदिई प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरित निर्णय गरेको छ। विपक्षीले निर्णय गर्दा यो कानुनले गर्दा बदर हुन्छ भनी खुलाएको समेत छैन।

अतः हक बेहकको सम्बन्धमा तह तह हुदै सम्मानित ललितपुर जिल्ला अदालत मिति २०५७/०३/१९ र पुनरावेदन अदालत पाटनबाट २०५९/१०/०९ गते फैसला भई सो फैसलाको आधारमा हामी निवेदकहरूको नाउँमा मालपोत कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०६७/०३/१३ मा कित्ता नं. २०२ र २६१ को घरजग्गा दर्ता भएकोमा सो विपरित अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले निर्णय गरी नेपाल सरकारको नाउँमा कायम गराउन आदेश दिएकोले उक्त आदेशले हामी निवेदकहरूको कानुनी हक हनन भई अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७०/०१/०९ र २०७०/०१/१३ को निर्णय, विपक्षी भूमी सुधार तथा व्यवस्थापन विभागको मिति २०७०/०१/२४ को निर्णय र मालपोत कार्यालय लगनखेल ललितपुरको मिति २०७०/०१/२६ को दर्ता दा.खा. निर्णय र सो सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही बदर गरी

निवेदकहरूक नाउँमा साविक बमोजिम दर्ता श्रेष्ठा र धनिपूर्जा यथावत कायम राख्नु भन्ने परमादेश लगायत जो जाहिने उपयुक्त आज्ञा आदेश जारी गरी इन्साफ पाउँ साथै विपक्षी जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुरले हामीहरूको नाउँमा रहेको उक्त कि.नं. २०२ र २६१ को घर जग्गालाई खाली गर्नु, घरमा लगाई राखेको ताल्चा खोल्नु भनी विपक्षी प्रहरी परिसर जाउलाखेललाई पत्राचार गरेको हुँदा विपक्षीहरूबाट उल्लेखित घरजग्गा कब्जा गरी गुठी संचालन गर्न नसक्ने अवस्था विद्यमान हुने हुँदा प्रस्तुत निवेदन पत्रको अन्तिम टुङ्गो नलागेसम्म प्रत्यर्थी आयोगको विवादित निर्णयको आधारमा उल्लेखित घरजग्गामा प्रवेश गर्ने, घरजग्गा खाली गर्ने गराउने, घरमा लागेको ताल्चा खोल्न लगाउने लगायतका कुनै पनि कार्य नगर्नु नगराउनु भनी प्रत्यर्थीहरूका नाउँमा अन्तरिम आदेश समेत जारी गरी पाउँ भन्ने समेत ब्यहोराको निवेदन पत्र।

यस अदालतको मिति २०७०/०३/१४ को आदेश

यसमा के कसो भएको हो ? निवेदकको माग बमोजिमको आदेश किन जारी हुनु नपर्ने हो ? जारी हुन नपर्ने कुनै कारण भए सो को आधार खुलाई यो आदेश प्राप्त भएको मितिले बाटाका म्याद बाहेक १५ दिनभित्र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमार्फत लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी विपक्षीहरूका नाउँमा रिट निवेदनको १ प्रति नक्कल साथै राखी सूचना पठाई त्यसको बोधार्थ महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा पठाई लिखित जवाफ पेश भएपछि वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु। साथै अन्तरिम आदेश जारी गरिपाउँ भनी माग गरे सम्बन्धमा विपक्षी समेत बुझी छलफल हुन उपयुक्त देखिदा मिति २०७०/०३/२० का दिन छलफलका लागि उपस्थित हुनु भनी विपक्षीहरूलाई सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु।

महानगरिय प्रहरी परिसर, पाटन, ललितपुरको मिति २०७०/०३/१९ को लिखित जवाफ

सत्यदेवी देवकोटाले विपक्षी रिट निवेदक बट्टीदास श्रेष्ठको विरुद्धमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुरमा दिएको निवेदन जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुरको चलानी नं. ६८३६ मिति २०६९/०२/१७ गतेको पत्रसाथ शान्ति सुरक्षाको हकमा आवश्यक कारवाही गरिदिन हुन भनी तोक आदेश भई यस परिसरमा सक्लै निवेदन पत्र प्राप्त भएकोमा शान्ति सुरक्षाको हकमा के भएको हो भनी बुझ्ने सम्मका कार्य यस परिसरबाट भएको हो। अन्य केही नगरिएकाले उक्त आधारहिन एवं कपोकल्पित रिट निवेदन खारेज भागी छ, खारेज गरी पाउँ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय ललितपुरका तर्फबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारी शशिशेखर श्रेष्ठको मिति २०७०/०३/२४ को लिखित जवाफ

विपक्षी रिट निवेदकले रिट निवेदनमा उल्लेख गरेको विषय सम्बन्धमा स्थानीय प्रशासन ऐन, २०२८ को अधिकार प्रयोग गरी शान्ति सुरक्षाको हकमा बुझि आवश्यक कारवाही हुन महानगरी प्रहरी परिसर ललितपुरमा पत्राचार गरिएको र शान्ति सुरक्षा कायम गराउन दुवै पक्ष विच छलफल सम्म गराईएको बाहेक विपक्षी रिट निवेदकले रिट निवेदनमा उल्लेख गरेको जस्तो कार्य यस कार्यालयबाट भए गरेको नदेखिएकोले प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ।

नेपाल सरकार, भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको तर्फबाट महानिर्देशक तेजराज पाण्डेको मिति २०७०/०३/२७ को लिखित जवाफ।

यस विभागको च.नं. २७०६ मिति २०७०/०१/२४ को पत्राचारको विषय छ उक्त पत्राचार अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको २०७०/०१/०९ को निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धमा च.नं. १३३१ मिति २०७०/०१/२० को पत्रबाट लेखि आए बमोजिम भएको देखिन्छ। उक्त पत्राचारको

फोटोकपी यसै साथ संलग्न छ। अतः रिट दावीको जग्गा दर्ता सम्बन्धमा यस विभागबाट कुनै निर्णय नभएको र रिट निवेदनमा उल्लेखित यस विभागबाट भएको मिति २०७०/०१/२४ को पत्राचार अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७०/०१/०९ को निर्णय एवं च.नं. १३३१ मिति २०७०/०१/२० को पत्रबाट लेखिआए बमोजिम भएको हुँदा प्रस्तुत विषयमा यस विभागलाई विपक्षी बनाई रहन पर्ने अवस्था नहुँदा विना आधार र कारण यस विभागलाई विपक्षी बनाई दिएको रिट निवेदन खारेज भागी हुदाँ खारेज गरी पाउँ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग, टंगालको तर्फबाट सचिव केशव प्रसाद भट्टराईको मिति २०७०/०३/३१ को लिखित जवाफ।

विवादित कित्ता जग्गाहरू सानु धौमाकुका नै हुन भन्ने तथ्यलाई निवेदकहरू स्वयंले स्वीकार गरिरहेका छन। तथापी सानु धौमाकुको परलोक पछि ति कित्ता जग्गाहरूमा निजी गुठी मार्फत आफूहरूको हक स्थापित हुन सक्ने गरी दाताले दिएको कुनै लिखत र आधार निजहरूबाट पेश हुन सकेको छैन। ति जग्गाहरू सानु धौमाकु कै हुन र निज निसन्तान भइ परलोक भएपछी सो जग्गामा कसैको हक लाग्ने होईन भनी स्थानीय मानिसहरूको उजुरी समेतको आधारमा यस आयोगबाट विस्तृत अनुसन्धान हुँदा पनि ति कित्ता जग्गाहरूमा निवेदक लगायत कसैको पनि हक स्थापित हुने नदेखिएको र ऐनले म्याद भित्र ति जग्गाहरूमा कोही पनि हकवाला दावी गर्न नआएको आधारमा मुलुकी ऐन, अपुताली महलको १७ नं. बमोजिम ति कित्ता जग्गाहरू नेपाल सरकारको नाममा दर्ता हुने गरी यस आयोगबाट भएको मिति २०७०/०१/०९ मा निर्णय भएको हो। यसर्थ उक्त निर्णयबाट निवेदकहरूको कुनै संवैधानिक एवं कानुनी हक हनन नभएकोले उक्त रिट निवेदन खारेज भागी छ।

निवेदकले उल्लेखित गरे बमोजिम उक्त कित्ता जग्गाहरूमा अदालतको फैसलाबाट कसैको अपुताली हक श्रृजना भएको छैन तथापी अदालतबाटै हक स्थापित भएको भनी मालपोत कार्यालय, ललितपुरका कर्मचारीहरूलाई हात लिई उक्त कित्ता जग्गाहरू निवेदकहरूले आफूहरूको नाममा दर्ता गराएको देखिन्छ। सो नभएको तथ्यलाई बड्याई भएको तथ्यलाई लुकाई यी निवेदकहरू पुनः सम्मानित अदालत समक्ष आएको देखिन्छ। तसर्थ प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरि पाउँ।

मालपोत कार्यालय, ललितपुरका प्रमुख मालपोत अधिकृत राजेन्द्र प्रसाद पराजुलीको मिति २०७०/०४/०१ को लिखित जवाफ।

यसमा वादी तुलसीलाल श्रेष्ठको मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठ र प्रतिवादी रत्नदास श्रेष्ठको मु.स. गर्ने नारायण दास श्रेष्ठ समेत भएको हक कायम मुद्दामा सम्मानित ललितपुर जिल्ला अदालतबाट मिति २०५७/०३/१९ गते फैसला हुँदा वादी दावी खारेज हुने ठहरी फैसला भएको र उक्त फैसला उपर विपक्षी वादीको पुनरावेदन अदालत पाटनमा पुनरावेदन परेकोमा सम्मानित पुनरावेदन अदालत पाटनबाट मिति २०५९/१०/०९ मा फैसला हुँदा सुरु फैसला सदर हुने गरी फैसला भएको र उक्त फैसला अन्तिम भै बसेकोले ललितपुर नगरपालिका साविक १३ हाल १९ को कि.नं. २०२ को क्षेत्रफल ०-४-१-१ र कि.नं. २६१ को क्षेत्रफल ०-०-१-० को जग्गा हामी प्रतिवादीहरूको नाममा फैसला बमोजिम दा.खा. गरी पाउँ भनी रत्नदास श्रेष्ठको मु.स. गर्ने नारायण दास श्रेष्ठ समेत ६ जनाले ललितपुर जिल्ला अदालतको मिति २०६८/०८/१४ को जनाउ पत्र समेत संलग्न गरी निवेदन प्राप्त भै उक्त माग बमोजिम कुल देवता निजी गुठीका थकालीहरू नारायणदास श्रेष्ठ, देवन्द्रलाल श्रेष्ठ, रामप्रसाद श्रेष्ठ, बद्रिदास श्रेष्ठ, मनोज कुमार श्रेष्ठ, मुकुन्दलाल श्रेष्ठ समेतको नाममा अदालतको फैसला बमोजिम दा.खा. गर्ने निर्णय भै मिति २०६९/०३/१३ मा दा.खा. भएको। उक्त दा.खा. सच्चाई उल्लेखित

कित्ता जग्गाहरू नेपाल सरकारको नाममा गर्नु भनी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको च.नं. १३३१ मिति २०७०/०१/२० को पत्रबाट लेखिन आएकोले उपरोक्त बमोजिम गर्नु भनी भूमी सुधार तथा व्यवस्थापन विभागको च.नं. २७०६ मिति २०७०/०१/२४ को पत्रबाट लेखि आएकोले सोही निर्देशन कार्यान्वयन गरि नेपाल सरकारको नाममा दा.खा. गर्ने गरी यस कार्यालयबाट मिति २०७०/०१/२६ मा निर्णय भएकोले यस मुद्दामा यस कार्यालयलाई विपक्षी बनाई रहनु पर्ने अवस्था छैन। यस कार्यालयला तालुक अड्डाबाट प्राप्त निर्देशन कार्यान्वयन सम्म गरिएकोले रिट निवेदन खारेज भागी भएकोले खारेज गरी पाउँ।

यस अदालतको मिति २०७०/०५/०२ को आदेश

यसमा निवेदन मागको विषयमा पूर्ण सुनुवाईबाट नै निराकरण हुनु उपयुक्त देखिनाले तत्काल अन्तरिम आदेश जारी गरिरहनु परेन। धार्मिक परम्परा समेत संग सम्बन्धित गुठीको विषय हुँदा सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०४९ को नियम ६३(३)(च)(५) बमोजिम अग्राधिकार प्रदान गरी नियमानुसार पेश गर्नु।

नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदन सहित मिसिल संलग्न कागजात अध्ययन गरी निवेदक तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ता श्री जगदिश चन्द्र पाण्डेले निवेदकहरूले कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गा सानु धौमाकु जिवित रहदै निजको इच्छा बमोजिम ईखालखुमा रहेको प्रजा श्रेष्ठ र तत्व श्रेष्ठहरूको आँगन देवता निजी गुठी बनाई परापूर्व देखी गर्दै आएको दशैंको खड्ग जात्रा र पाटनको कुमारी पुजा लगायतको काम गर्दै आएको जग्गा हो। घरजग्गा धनी सानु धौमाकुको २०११ सालमा निधन पछि २०१८ सालमा घर धरापमा परेकोमा निवेदकहरूका बाबु र तुल्सीलाल श्रेष्ठ विच अपुतालीमा तेरो मेरो भएकोमा तुल्सीराम श्रेष्ठले तत्कालिन नगरपंचायतमा निवेदन गरेकामा हक बेहकको विषयमा अदालत जान भनी निर्णय सुनाएकोमा नगई बसेको अवस्था छ। त्यस्तैमा निवेदकहरू मध्ये देवेशलाल श्रेष्ठ र रघु श्रेष्ठको बाबु मुकुन्दलाल श्रेष्ठ र सुवर्णलाल श्रेष्ठको नाउँमा मिति २०४१/०९/११ मा उक्त विवादित जग्गाहरू दर्ता भएकोमा सो बदर गराउन तुल्सीलाल श्रेष्ठको मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठले हक कायम र निर्णय दर्ता बदर मुद्दा ललितपुर जिल्ला अदालतमा गरेकोमा निजको वादी दावी कायम हुन नसकी खारेज हुने ठहर्छ भनी फैसला भएको र उक्त फैसला पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०५९/१०/०९ को फैसलाले सदर गरेको अवस्था रहेको छ। उक्त जग्गाको विषयमा यस कुमार शिल्पकार समेतले ललितपुर उपमहानगरपालिका समक्ष सार्वजनिक जग्गा भनी निवेदन दिएकामा ललितपुर उपमहानगरपालिकाबाट सार्वजनिक भन्न मिलेन भनि मिति २०६९/०६/१५ मा फैसला समेत भएको छ। यस्तो अवस्थामा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले सक्षम अदालतबाट भएको फैसला बमोजिम मालपोत कार्यालले मिति २०६९/०३/१३ मा गरेको निर्णय विपरित अधिकार क्षेत्र नाघी सरकारको नाममा आउने गरी गरेको निर्णय कानुन विपरित रहेको छ। निवेदकहरूलाई कुनै जानकारी र स्पष्टिकरण पेश गर्ने मौका समेत नदिई सक्षम अदालतको फैसला अन्तिम भैरहेको अवस्थामा अदालतको फैसला विपरित निजी गुठी जग्गालाई सार्वजनिक कायम गर्नु भनी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले गरेको निर्णय र सोही निर्णयका आधारमा विपक्षी भूमीसुधार तथा व्यवस्थापन विभागले गरेको मिति २०७०/०१/२४ को निर्णय र मालपोत कार्यालय लगनखेल ललितपुरको मिति २०७०/०१/२६ को दर्ता दा.खा. निर्णय र सो सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही बदर गरी निवेदकहरूका नाउँमा साविक बमोजिम दर्ता श्रेष्ठा र धनिपूर्जा यथावत कायम राख्नु भनी परमादेशको आदेश जारी गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस र

विपक्षीहरूको तर्फबाट उपस्थित विद्वान सह-न्यायाधिवक्ता श्री उद्वव पुडासैनीले निवेदकहरूले ललितपुर जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालत पाटनको फैसला बमोजिम हाम्रो नाउँमा दर्ता कायम गरेको भने पनि फैसलामा निजहरूको हक कायम सम्बन्धमा कुनै कुरा उल्लेख छैन। उक्त जग्गा सानु धौमाकु श्रेष्ठको भएको र निजको २०११ सालमा मृत्यु पश्चात निजको नजिकको हकवाला कोही नभएको अवस्था हो। निज निवेदहरूले हकवाला हौं भने पनि उक्त कुराको पुष्टि गर्न नसकेकाले नै लामो समय सम्म उक्त जग्गा निजहरूको नाउँमा कायम हुन नसकेको हो। अपुताली खाने हकदार नै नभएको अवस्थामा वेवारिसे जग्गा नेपाल सरकारको हुने भन्ने व्यवस्था मुलुकी ऐन अपुतालीको १७ मा रहेको हुँदा सोही बमोजिम मालपोत कार्यालयले निवेदकहरूको नाउँमा कायम रहने निर्णय गरी दर्ता भएको कार्य गलत भएको हुँदा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले अनुसन्धान गरी नेपाल सरकारको हुने निर्णय गरेको र सोही आधारमा नेपाल सरकारको नाउँमा कायम भएकोले प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भनी गर्नु भएको बहस समेत सुनियो।

निवेदन र लिखित जवाफको अध्ययनपश्चात निवेदक र विपक्षीहरूकातर्फबाट उपस्थित विद्वान् अधिवक्ताहरूबाट गरिएको बहससमेत सुनी निवेदकहरूको निवेदन माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नु पर्ने हो वा होईन ? सोही विषयमा नै निर्णय गर्नु पर्ने देखिन आयो।

ललितपुर जिल्ला ललितपुर उप-महानगरपालिका साविक वडा नं. १३ बस्ने सानु धौमाकु श्रेष्ठ निसन्तान रही मिति २०११ सालमा मृत्यु भएकामा हामीहरूले निजको काजकृया गरी निजको नाउँको कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गामा निजको इच्छा अनुसार निज जिवित रहेको समय देखी नै सोही घर जग्गाबाट हामी इखालखुमा रहेको प्रजा श्रेष्ठ र तत्व श्रेष्ठहरूको आँगन देवता निजीगुठी संचालन गर्दै गुठीले परापूर्वकालदेखी गर्दै आएको दशैको खड्ग जात्रा, पाटनको कुमारी पुजा लगायतको काम गर्दै आएकोले निजको सम्पत्तीमा हामीहरूको हक लाग्ने निर्विवाद छ। स्व. धौमाकुको घर २०१८ सालमा धराप भएको कुरा जाँचकी रिपोर्ट पर्न आएकोमा हामीहरूका बाबु बाजे र तुल्सीलाल श्रेष्ठ विच हकदारको विषयमा विवाद भै तुल्सीलाल श्रेष्ठले तत्कालिन नगरपालिकामा निवेदन गरेकामा हक बेहकको सम्बन्धमा अदालत जानु भनेकोमा नगएको अवस्था छ। तुल्सीलाल श्रेष्ठको मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठले हक कायम र निर्णय बदर मुद्दा दायर गरेकामा ललितपुर जिल्ला अदालतबाट मिति २०५७/०३/१९ मा वादी दावी कायम रही रहन नसकी खारेज हुने ठहरी फैसला भएको र पुनरावेदन अदालत पाटनबाट समेत सुरु ललितपुर जिल्ला अदालतको फैसला सदर हुन्छ भनी मिति २०५९/१०/०९ मा फैसला भएको छ। सो अनुसार उक्त कि.नं. २०२ र २६१ को घर जग्गा हामी निवेदकहरू नारायणदास श्रेष्ठ समेतको नाममा संयुक्त दर्ता दा.खा. गरि दिने गरी मिति २०६९/०३/१३ मा निर्णय भै जग्गा धनी पूर्जा प्राप्त गरी उल्लेखित घर जग्गामा गुठी चलाई आइरहेको अवस्थामा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७०/०१/०९ र २०७०/०१/१३ को नेपाल सरकारको नाममा कायम गर्ने निर्णय र सो अनुसार मिति २०७०/०१/२० मा लेखेको पत्र, भूमिसुधार तथा व्यवस्थापन विभागको मिति २०७०/०१/२४ को निर्णय र मालपोत कार्यालय ललितपुरको मिति २०७०/०१/१६ दर्ता दा.खा. निर्णय र सो सम्बन्धि सम्पूर्ण काम कारवाही बदर गरी निवेदकहरूको नाउँमा साविक बमोजिम दर्ता श्रेष्ठा र धनी पूर्जा यथावत कायम राख्नु भन्ने परमादेश लगायत जे चाहिने आज्ञा वा आदेश जारी गरी पाउँ भन्ने मुख्य रिट दावी र ललितपुर जिल्ला अदालत र पुनरावेदन अदालत पाटनमा तुलसीलालको मु.स. गर्ने हेमलाल श्रेष्ठले निर्णय दर्ता बदर र हक कायम मुद्दा गरी हद म्यादको कारण दावी नपुग्ने गरी फैसला भएकोमा

सोही आधारमा निवेदकहरूले जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा प्राप्त गरेको अवस्था हो। विवादको कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गा निसन्तान रहेका सानु धौमाकु श्रेष्ठको भई अपुताली खाने नजिकको हकदार नभएको अवस्थामा मुलुकी ऐन अपुतालीको १७ नं. बमोजिम उक्त जग्गा नेपाल सरकारको हुने देखिन्छ। यस्तो अवस्थामा खाली हामीहरूले कुल देवता कायम गरेका थियौं भन्ने आधारमा अदालतको फैसलाले निज निवेदकहरूको हो भनी नभनेको अवस्थामा समेत मालपोत कार्यालयमा निवेदन गरी दर्ता श्रेष्ठा पुर्जा लिएको कार्य सरासर गलत भएकोले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले छानविन गरि निर्णय गरी नेपाल सरकारको नाउँमा कायम गर्नका लागि भूमी सुधार तथा व्यवस्थापन विभागमा लेखि पठाएको र सोही आधारमा मालपोत कार्यालय ललितपुरले मिति २०६९/०३/१३ मा निर्णय गरी जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा दिएको कार्य बदर गरी नेपाल सरकारको नाउँमा ल्याउने कार्य गरेको हुँदा उक्त कार्य कानून बमोजिम नै भएको हुँदा प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने विपक्षीहरूको लिखित जवाफ रहेको देखिन्छ।

निवेदकले दावी लिएको जिल्ला ललितपुर ललितपुर उपमहानगरपालिका साविक वडा नं. १३ स्थित कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गा सानु धौमाकु श्रेष्ठको रहेको र निज निसन्तान रही मृत्यु भएपछि निजको नजिकको अपुताली खाने हकदार कोही नभएकोमा विवाद देखिदैन। सानु धौमाकु जिवित छदै निवेदकहरूले ईखालखुमा रहेको प्रजा श्रेष्ठ र तत्व श्रेष्ठहरूको आँगन देवता निजी गुठी संचालन गरेको भनी दावी गरेको देखिन्छ। २०१८ सालमा उक्त जग्गामा रहेको सानु धौमाकुको घर धरापमा परेको सम्बन्धमा जाँचकीले रिपोर्ट गरेकोमा तत्कालिन नगरपंचायमा धराप बचाउनेतर्फ कारवाही सुरु भएकोमा तुल्सीलाल श्रेष्ठ र निवेदकहरूका बाबु बाजे विचमा हक बेहक सम्बन्धमा विवाद देखिएकाले हक बेहक गर्न जानु भनी मिति २०२०/०५/१४ मा निर्णय भएकोमा वादी तुल्सीलाल अदालतमा जान सकेको देखिदैन। विवादित जग्गा मालपोत कार्यालय ललितपुरको मिति २०४१/०९/११ को निर्णय बमोजिम मुकुन्द श्रेष्ठ र सुवर्णलाल श्रेष्ठ समेतका नाउँमा दर्ता भएको कुरा ललितपुर जिल्ला अदालतबाट हक कायम मुद्दामा भएको फैसला समेतबाट देखिन्छ। सो विषयमा हेमलाल श्रेष्ठले मेरो अपुताली लाग्ने जग्गा विपक्षीहरूले खिचोला गरेको हुँदा खिचोला मेटाई मेरो हक कायम गरी पाउँ भनी ललितपुर जिल्ला अदालतमा निर्णय दर्ता बदर र हक कायम मुद्दा दायर गरेको देखिन्छ। उक्त मुद्दामा ललितपुर जिल्ला अदालतबाट मिति २०५७/०३/१९ मा वादी दावी कायम रहन सक्ने नदेखिएकोले खारेज हुने ठहर्छ भनी फैसला भएको र उक्त फैसला उपर हेमलाल श्रेष्ठले पुनरावेदन अदालत पाटमा पुनरावेदन गरेकामा सुरु अदालतको फैसला सदर हुने गरी मिति २०५९/१०/०९ मा फैसला भएको देखिन्छ। उक्त फैसला उपर पुनरावेदन नपरी अन्तिम रहेकोमा विवाद देखिदैन। उक्त विवादित जग्गाहरूको सम्बन्धमा मालपोत कार्यालय ललितपुरबाट मिति २०६९/०३/११ मा पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०५९/१०/०९ को फैसला अनुसार उक्त जग्गा निजी कुल देवता आँगन निजी गुठी ईखालखु जनाई थकालीहरू निवेदकहरू नारायण दाश श्रेष्ठ, देवेन्द्रलाल श्रेष्ठ, राम प्रसाद श्रेष्ठ, बद्री दाश श्रेष्ठ, मनोज कुमार श्रेष्ठ र मुकुन्दलाल श्रेष्ठ समेतको संयुक्त नाममा दर्ता नामसारी गरी दिने भनी निर्णय गरी जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा दिएको देखिन्छ।

अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको मिति २०७०।०१।१३ को निर्णय हेर्दा “...मुलुकी ऐन, अपुतालीको महलको १७ नं. ले तीन महिना भित्र मर्नेको हकवाला कोही आएन वा पत्ता लागेन भने सो अपुताली नेपाल सरकारको हुने प्रष्ट कानुनी व्यवस्था हुँदा हुदै निजी गुठी जनाई ब्यक्तिहरूका नाममा दा.खा. गर्ने गरेको मालपोत कार्यालय, पाटनको निर्णय कानून सम्मत नदेखी उक्त निर्णय सच्याई माथि

उल्लेखित कित्ता जग्गाहरु नेपाल सरकारका नाममा कायम गर्नु गराउनु भनी मालपोत विभाग, बबरमहललाई लेखि पठाउने” भन्ने व्यहोरा उल्लेख भएको देखिन्छ। त्यस्तै भूमी सुधार तथा व्यवस्थापन विभागले मालपोत कार्यालय, ललितपुरलाई मिति २०७०/०९/२४ को पत्र लेखि अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको च.नं. १३३१ मिति २०७०/०९/२० को पत्र अनुसार त्यहाँको मिति २०६९/०३/११ को निर्णय सच्याई उल्लेखित कित्ता जग्गा नेपाल सरकारको नाममा कायम गर्नु भनी लेखेको र मालपोत कार्यालय, ललितपुरले २०७०/०९/२६ मा निर्णय गरी मिति २०७०/०९/२७ मा उक्त कि.नं. २०२ र २६१ को निजी गुठी जनिई कायम भएका जग्गाहरु नेपाल सरकारको नाममा कायम गरिएको देखिन्छ।

उक्त जग्गा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले मुलुकी ऐन अपुतालीको १७ नं. बमोजिम नेपाल सरकारको हुने हो भनी दावी गरी निर्णय गरेता पनि मुलुकी ऐन, अपुतालीको १७ नं. को व्यवस्था हेर्दा “कुनै गृहस्थी नेपाल सरहदभित्र मर्न्यो र सो ठाँउमा निजको हकदार कोही रहेनछ र सम्पत्ति रहेछ भने सो ठाँउको जिमिदार तालुकदार र निजहरु नभए निजहरुको दाम काम गर्ने व्यक्तिले सो कुराको सूचना सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकालाई दिनु पर्छ र गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाले पनि त्यस्तो जिमिदार तालुकदार वा दामकाम गर्ने व्यक्ति र कम्तिमा दुई जना स्थानीय भदालमी साक्षी राखी सो मर्नेको धनमाल तायदात गरी सो तायदातीको एक प्रति मुचुल्का सहित सो कुराको जाहेरी नजिकको जिल्ला कार्यालयमा पठाउनु पर्छ। सो बमोजिमको जाहेरी आएमा जिल्ला कार्यालयले पनि सो मर्ने मानिस फलानो ठाँउको हो भन्ने पत्ता लागे मर्नेका हकवालाका नाउँमा ऐन बमोजिम तीन महिने म्याद पठाउनु पर्छ। म्यादभित्र हकवाला आए दशौँद लिई ऐनको रीत पुर्याई निजलाई बुझाई दिनु पर्छ। म्यादभित्र हकवाला कोही आएन वा पत्ता लागेन भने त्यो अपुताली नेपाल सरकारको हुनेछ।” भन्ने व्यवस्था रहेको पाईन्छ। विवादित जग्गा नेपाल सरकारको नाउँमा आउनको लागि मुलुकी ऐन अपुताली महलको उल्लेखित १७ नं. ले तोकेको उल्लेखित प्रकृया पुरा गर्नु पर्ने स्पष्ट कानुनी व्यवस्था रहेको र सो कार्य गर्ने अधिकार अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई कुनै ऐनले नदिएको अवस्थामा प्रचलित कानून विपरित नेपाल सरकारको नाउँमा कायम गर्नु गराउनु भनी आदेश दिने कानुनी अख्तियारी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगलाई रहेको देखिँदैन। अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग ऐन, २०४८ को दफा १२ख. मा सार्वजनिक पदधारण गरेको व्यक्तिले अनुचित कार्य गरेको ठहर भएपछि सो अनुचित कार्यबाट उत्पन्न दुष्परिणाम प्रचलित कानूनबमोजिम सच्याउनका लागि विपक्षी आयोगले दफा १२ख. बमोजिम लेखी पठाउन सक्ने देखिन्छ। विवादित जग्गाको विषयमा पक्षहरुका विच खिचोला हक कायम मुद्दा चली सो मुद्दामा भएको अन्तिम फैसलाको आधारमा मालपोत कार्यालयले एकपटक व्यक्तिको नाममा दर्ता गरेको निर्णयलाई अदालतको अन्तिम भै बसेको फैसला समेतको विपरित हुने गरी उत्प्रेषण प्रकृतिको आदेश जारी गर्ने अधिकार प्रत्यर्थी आयोगलाई विद्यमान कानूनले प्रदान गरेको देखिँदैन।

अदालतको फैसला समेतका आधारमा व्यक्तिका नाममा दर्ता कायम रहेको जग्गा दर्तावालालाई प्रतिवाद गर्न र प्रमाण पेश गर्नको लागि सुनुवाईको मौका समेत नदिई प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त विपरीत विपक्षी आयोगले निर्णय गरेको भन्ने निवेदकको कथन छ। निवेदकको सो कथनलाई अन्यथा हो तथा निवेदकहरुको नामको दर्ता अन्त्य गर्नु अघि निजहरुलाई सुनुवाईको मौका दिएको थियो भनी प्रत्यर्थीहरुले सप्रमाण खण्डन गर्न सकेको देखिँदैन। जसको हक र हितमा प्रतिकूल असर पर्ने गरी निर्णय गरिन्छ सो व्यक्तिलाई आफ्नो कुरा भन्ने तथा तत्सम्बन्धी प्रमाण पेश गर्ने मौका दिनु पर्दछ।

कुनै अदालत वा न्यायिक निकाय वा अधिकारीले कुनै निर्णय गर्दा जवसम्म सम्बन्धित पक्षलाई उसको विरुद्धमा निर्णय गर्नु पूर्व प्रतिरक्षा गर्ने वा सफाई पेश गर्ने पूर्ण अवसर प्रदान गरेको हुँदैन यस्तो निर्णय प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्त प्रतिकूल तथा बदरयोग्य हुन्छ। अर्धन्यायिक निकायले निर्णय गर्दा पनि सो निर्णयबाट असर पर्ने व्यक्तिलाई आफ्नो कुरा भन्ने उचित मौका दिनु पर्ने र प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तको पालना गर्नेपर्ने हुन्छ।

कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गा निवेदकहरूको नाममा दर्ता गर्दा मालपोत कार्यालयले कुनै प्रशासकीय निर्णयबाट वा आफूमा निहीत रहेको कानूनी अधिकारअन्तर्गत रही निर्णय गरेको नभई पुनरावेदन अदालतको मिति २०५९।१०।०९ को अन्तिम फैसलाअनुसार दर्ता गरेको देखिन्छ। उक्त दर्तालाई कानूनी रूपमा चुनौती दिई बदर नगराए सम्म सो फैसलाहरू प्रतिकूल हुने गरी तथा उक्त जग्गामा हाल स्वामित्व ग्रहण गर्ने यी रिट निवेदकहरूलाई सुनुवाईको मौका समेत नदिई प्राकृतिक न्यायको सिद्धान्तविपरीत निर्णय गरेको देखिएकोले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धानको सो निर्णय संविधान र प्रचलित कानूनले प्रदान गरेको क्षेत्राधिकारभित्र रहेर गरेको देखिएन।

तसर्थ, विवेचित आधार कारणबाट विपक्षी अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले आफ्नो अधिकार क्षेत्र नाघी निवेदकहरूलाई सुनुवाई मौका समेत नदिई पुनरावेदन अदालत पाटनको मिति २०५९/१०/०९ को फैसलाको समेत प्रतिकूल हुने गरी मिति २०७०।०१।०९ र मिति २०७०/०१/१३ मा निर्णय गरेको र सोही निर्णयको आधारमा विपक्षी भूमी सुधार तथा व्यवस्थापन विभागले मिति २०७०/०१/२४ मा निर्णय गरेको र मालपोत कार्यालय ललितपुरले मिति २०७०/०१/२६ मा गरेको दर्ता दा.खा. निर्णय र सो सम्बन्धि सम्पूर्ण काम कारवाही समेत उत्प्रेषणको आदेशले बदर गरिदिएको छ। अब साविकबमोजिम निवेदकका नाउँमा कि.नं. २०२ र २६१ को जग्गाको दर्ता सेस्ता र जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा यथावत कायम राख्नु भनी विपक्षी मालपोत कार्यालयको नाममा परमादेश समेत जारी गरिदिएको छ। आदेशको जानकारी विपक्षीहरूलाई दिई मिसिल नियमानुसार गरी बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा म सहमत छु।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृत:- विष्णु प्रसाद आचार्य

कम्प्युटर अपरेटर:- सिजन रेग्मी

इति संवत् २०७४ साल बैसाख महिना १९ गते रोज ३ शुभम् -----